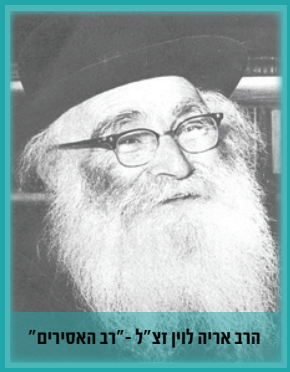
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

# כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

פרשת וילך - שבת שובה

ו' תשרי תש"פ

גליון מספר 142


## דרך חיים

אנו נמצאים בימים שהכותרת שלהם היא תשובה, ובערב שבת שנקראת על שמה של התשובה שהיא מטרתם של ימים אלו. ימים שעליהם נאמר "דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב".

הדרך היחידה לזכות לתיקון היא רק מכח מה שהקב"ה קרוב אלינו. אנו בכל שנה מקבלים על עצמנו בימים אלו להשתנות, כל אחד ואחד לפי חולשתו ואישיותו המיוחדת. אך לאחר הימים הללו אנו רואים שאנו שבים לחטוא באותם הדברים אותם קיבלנו על עצמנו לשנות. ובכל שנה ושנה אנו שבים ואומרים "אשמנו בגדנו". אלא שבאמת אין לנו דרך לשנות ולשוב אל ה' אם לא שהקב"ה "נותן יד לפושעים".

לכן התשובה מוצמדת בימים אלה אל עניינה של התפילה. גם עשרת הוידויים אותם נגיד ביום הכיפורים נאמר דווקא תוך כדי תפילתנו, משום שכל האפשרות לשוב בתשובה היא דווקא מתוך התפילה- הקשר שלנו עם הקב"ה. זהו סוד מה שאנו רואים אצל משה רבנו אדון הנביאים שאחרי שנענש שלא להיכנס לארץ אין הוא שב בתשובה אלא רק מתפלל- "ואתחנן אל ה'".

מדוע הדבר בנוי כך?

משום שנאמר "לך ה' החסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו". והדבר מתמיה, וכי זה חסד לשלם לאיש כפי מעשהו? הלא זהו שכר הראוי לו. אלא מסביר השפת אמת "כמעשהו" ולא "מעשהו". כי באמת אין פעולותינו באמת משוייכות לנו אלא הם רק כמו מעשינו. כל הבריאה היא כח הפועל בנפעל, חלקנו הוא מעט מזעיר- גילוי הרצון להיות שותפים לרצון ה'. ממילא לתת חסד על מעשים שהקב"ה פעל על ידינו זהו חסד. והוא הדין גם בתיקון. אחר שאדם חטא הרי עיקר הפעולה היא אינה שלו וממילא אין בכוחו לתקן אותה, מה כוחנו כבני אדם לתקן?! אלא שזהו "ימינך פשוטה לקבל שבים", מידת החסד האלוקית היא שיש באפשרותנו, על אף מיעוט ערכנו, לתקן. וכפי שעיקר הבחירה שלנו היא ברצון ולא במעשים- שהם אינם משוייכים אלינו, כך גם בתיקון המעשים הרעים עיקר העבודה היא ברצון, בצער, בחרטה ובתפילה להתקבל בתשובה. זהו חסד אלוקי עצום, שעל אף שבמעשינו פגמנו במה שפגמנו די לנו בתשובת הרצון והחרטה, והקב"ה בימין חסדו מקבל אותנו.

**שנזכה כולנו להתקבל בתשובה בימין ה',**

**גמר חתימה טובה למכובדינו היקרים ולכל בית ישראל,**

**שלכם,**

**חיים אידלס**


**טלפון:** 1700-700-999 | **דוא"ל:** ish.tsadik@gmail.com | **אתר:** www.ish-tsadik.org.il

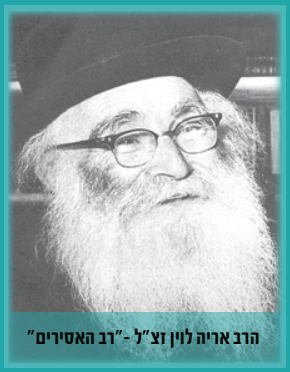
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

# כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158


## בדרכו של ר' אריה

בשנה אחת במוצאי יום הכיפורים קרא ר' אריה לשניים ממכריו- הרב אברהם אלקנה כהנא שפירא, ראש ישיבת 'מרכז הרב' והרב הראשי לישראל, והרב שבתי שמואלי, ושח בפניהם שהוא מיצר על פלוני, שהוא כבר בחור מבוגר ועדיין לא מצא את זיווגו. ואמר שסגולה בדוקה היא להקים 'בית דין' בזמן הזה של מוצאי יום הכיפורים ולפסוק פסקים על עניינים מעין אלו, ואף בית דין של מעלה יקיים דברי בית דין של מטה. וכך עשו, עמדו והכריזו: "אנו, בית דין של מטה, גוזרים על פלוני בן פלוני שימצא את זיווגו, וכשם שגוזרים בבית דין של מטה כך יגזרו בבית דין של מעלה". הסגולה פעלה ובאותה שנה נשא הבחור אשה בשעה טובה ומוצלחת.

ישנן עדויות שר' אריה השתמש בסגולה זו גם לבני זוג שלא נפקדו בילדים שנים רבות, ואף בזה עלתה בידו.

בשנה האחרונה, בעת שעלה רבי יוסף שלום אלישיב לביקור חג בבית ר' שמואל אהרן יודלביץ' נכחו בעת הביקור גם רבי אהרן יעקובוביץ' ור' שמחה שלמה לוין. ר' שמחה שלמה לוין הזכיר בפני גיסיו הזכיר בפני גיסיו הגאונים את שם אחת מבנות המשפחה שעדיין לא מצאה את זיווגה, וביקש מהם שיעשו 'בית דין' כפי שהיה נוהג ר' אריה, והסכימו לכך. כעבור זמן מועט הסגולה פעלה והשידוך נמצא.

(דרך אבות עמוד קג)

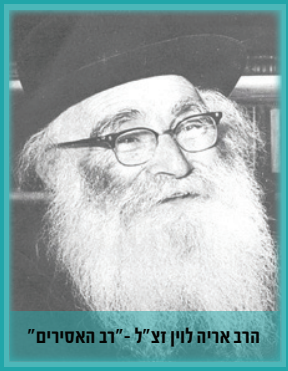
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

# כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158


## הלכה ומנהג

שבת זו נקראת גם 'שבת תשובה' או 'שבת שובה' על שם ההפטרה שקוראים באותה שבת הפותחת במילים "שובה ישראל" ועוסקת בעניין התשובה. מנהג ישראל שהרב דורש בשבת זו דרשה בעניין התשובה כהכנה ליום הכיפורים.

ביום שלישי הקרוב יחול ערב יום הכיפורים, יום מיוחד כשלעצמו, ולכן מקצרים באמירת הסליחות ואין אומרים בו תחנון כלל. מדברי חז"ל למדנו שישנה מצוה להרבות בסעודה ביום זה, ונחשב לנו כאילו התענינו בתשיעי ועשירי בתשרי. מטעם זה נהגו לאכול סעודה נוספת עם פת מלבד סעודה מפסקת, ונהגו ללבוש במהלכה בגדי לבן. בסעודה זו אוכלים דגים, כשלעומת זאת מקפידים שלא לאכול בסעודה מפסקת דגים חמים. כן יש שנהגו לאכול ביום זה קרפלך- בשר עטוף בבצק, ומנהג קדום הוא ונאמרו בו טעמים רבים.

אין אוכלים הגברים במהלך ערב יום הכפורים מאכלים שונים, כגון: בשר בקר (וכל דבר שמעורב בו בשר בקר, אלא אם אין לו בשר עוף שאז יאכל מעט בקר ללא שומן), שום, ביצים, מאכלי חלב חמים (לעניין זה קפה או תה עם חלב אינם בכלל מאכלי חלב), יין, בירה לבנה, מאכלים מתובלים או חמוצים במיוחד (כלימון ומלפפון חמוץ).

מנהג ישראל לעשות 'כפרות' בערב יום כיפור, כשהזמן הראוי לעשותם הוא קודם עלות השחר (5:27), ואם ניתן יש לשחוט את התרנגול גם כן בזמן זה. המנהג לעשות כפרות על תרנגול, דג או כסף ולומר "זה הכסף יילך לצדקה/ התרנגול יילך לשחיטה/ הדג יילך למיתה". יש לעשות כפרות לכל אחד מבני ביתו. אם עושה כפרות על תרנגול- הזכרים יעשו על תרנגול זכר והנקבות עושות על תרנגולת, ואם עשו להיפך יצאו ידי חובה. נהגו שאשה הרה שעושה 'כפרות' תיתן סכום כפול כסף לצדקה גם על עוברה, ואם עושה כפרות בתרנגולת תעשה על ב' תרנגולות ותרנגול- משום הספק האם מדובר בתינוק או תינוקת, אלא אם יודעת את מין העובר שאזי תעשה לפי מינו בנוסף לתרנגולת בה משתמשת עבור עצמה. כאשר בעל הבית עושה לבני ביתו נכון שיעשה להם אחר שעשה לעצמו, שיבוא טהור ויכפר על אחרים.

הרמ"א הביא מנהג ללכת לבית הקברות גם בערב יום הכיפורים כבערב ראש השנה. אך תמהו עליו

המשך בעמוד הבא

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

# כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158


## הלכה ומנהג

הפוסקים משום שיום זה דינו כיום טוב, ולכן מנהג זה לא נתפשט בישראל. אמנם הנוהג כך יש לו על מה לסמוך.

נוהגים הגברים לטבול במקוה טהרה משעה חמישית (11:30) כבערב ראש השנה.

מתפללים תפילת מנחה גדולה (החל מ-12:58) ומתוודים וידוי ארוך בתפילת הלחש, משום החשש שמא יינזק בסעודה המפסקת ולא יספיק להתוודות. לאחר התפילה ניגשים לאכול סעודה מפסקת קודם הצום. את הסעודה מפסקת עורכים על פת כדין סעודת יום טוב. נהגו רבים לטבול את הפת בדבש או במלח ודבש. יש להקפיד לסיים את הסעודה ולצחצח פיו עד שעת כניסת החג (17:56).

הנשים מדליקות נר בערב יום כיפור ומברכות "להדליק נר של יום הכיפורים" וברכת "שהחיינו". למנהג בנות ספרד אין מברכות את ברכת "שהחיינו", שיוצאות ידי חובת ברכה זו מפיו של החזן אחר תפילת "כל נדרי". בנוסף יש המקפידים להדליק נר נשמה לעילוי נשמת יקיריהם, ובכל אופן יש להדליק נר שידלוק עד סוף הצום לטובת ברכת "בורא מאורי האש" בהבדלה שבסוף הצום, כפי שיבואר לקמן.

קודם השקיעה (18:17) מתעטפים הגברים בטלית בברכה ומזדרזים לבית הכנסת לאמירת "כל נדרי", כאשר נכון לסיים את אמירתו קודם השקיעה, או עכ"פ להתחיל קודם השקיעה ולסיים בזמן בין השמשות. הגברים מזדרזים קודם החזן בברכת "שהחיינו" על קדושת היום על מנת שיוכלו לענות "אמן" על ברכתו.

ביום הכיפורים ישנם חמישה עינויים- אכילה ושתייה, סיכה, רחיצה, נעילת הסנדל ואיסור התייחדות איש עם אשתו;

איסור אכילה ושתייה הוא איסור מן התורה. חולה שרופא ציווה עליו לשתות או לאכול, יש להיוועץ עם רב מובהק כדי לדעת איך לנהוג. ברוב המקרים אין צורך גם לאכול וגם לשתות, וגם כששותים אין צורך ללגום יותר מ-40 CC שזה שיעור האיסור מהתורה שעונשו כרת. כדי לא להיכנס לספקות יש לציין לרב פוסק מה אמר הרופא ולקבל הדרכה מדויקת.

המשך בעמוד הבא

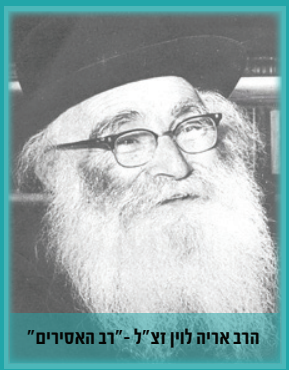
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

# כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158


## הלכה ומנהג

אין לרחוץ ביום כיפור, לכן אדם שקם בבוקר נוטל את ידיו עד סוף קשרי אצבעות, דהיינו החיבור בין אצבעותיו לכף היד. אמנם מי שמותר לאכול ביום הכיפורים, נוטל ידיו כרגיל קודם אכילת הלחם, משום שנטילה זו היא מצוה. כן הכהנים נוטלים ידיהם כרגיל קודם ברכת כהנים. אדם שנגע בדבר מלוכלך או בנעליו ירחוץ את המקום המלוכלך בידיו.

אין לסוך ביום כיפור, ובכלל זה שימוש בבושם או במיני קוסמטיקה של נשים. אמנם אדם שסובל מריח רע יכול להשתמש בדאודורנט שמותר לשימוש בשבת, שאין זה לשם תענוג אלא למניעת עגמת נפש.

אין נועלים נעלי או סנדלי עור, כשהמנהג לחנך גם את הילדים שלא להשתמש בנעלי עור, בעיקר כיום שיש תחליפים נוחים. אמנם ילד אשר סובל מכך יכול להמשיך להשתמש בנעליו הרגילות. כן ניתן להקל ללבוש נעליים נוחות שאינן מעור, כגון 'קרוקס' ודומיו, אמנם המחמיר בכך תבוא עליו ברכה.

ביום זה מתפללים חמש תפילות- ערבית, שחרית, מוסף, מנחה ונעילה. את תפילת נעילה יש להתחיל כחצי שעה לפני השקיעה. תפילה זו הינה התפילה הנועלת וחותמת יום מקודש זה, ולכן יש להתאמץ ביותר לכוון בה. בתפילה זו אנו משנים את הנוסח בתפילת הלחש וב"אבינו מלכנו" ל"חתמנו" ו"חתום". אם הגיעו לברכת כהנים קודם השקיעה נושאים הכהנים את כפיהם, ויש המקילים עד 13 דקות לאחר מכן. אמנם אם לא הספיקו להגיע לברכת כהנים עד שעה זו- לא יישאו כפיהם. אחר צאת הכוכבים (18:34) אומרים 'קדיש תתקבל' ותוקעים בשופר. זמן התקיעה וסוג התקיעות נתון בשינויי מנהגים, והתוקע יקפיד לומר "ברוך המבדיל בין קודש לחול" קודם שיתקע.

אדם בריא שיכול להמתין עם האכילה יקדים ויתפלל ערבית בנחת, יוסיף בברכת "אתה חונן" את הבדלת "אתה חוננתנו", לאחר התפילה יאמר קידוש לבנה, ורק לאחר מכן יבדיל על הכוס. את ההבדלה נעשה על הכוס כבכל מוצאי שבת. לא מברכים על הבשמים במוצאי יום כיפור משום שאין ביום זה נשמה יתירה, וכיוון שברכת "בורא מאורי האש" נתקנה דווקא במוצאי שבתות אין מברכים אותה אלא על 'נר ששבת'- כלומר נר ששהה דולק לאורך כל יום הכיפורים.

אחר ההבדלה עושים סעודה של שמחה, כלשון הפסוק "לך אכול בשמחה לחמך ושתה בלב טוב יינך כי

המשך בעמוד הבא

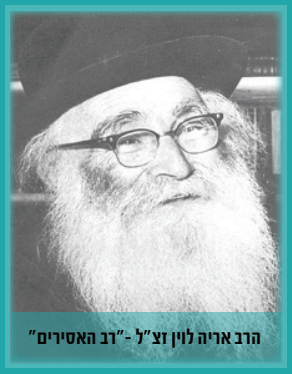
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

# כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158


## הלכה ומנהג

רצה כבר רצה אלוקים את מעשיך", שאנו שמחים על כך שאנו בטוחים שיצאנו זכאים בדין. נהגו ישראל ללכת מחיל אל חיל ולצאת ממצוה למצוה, ולכן נוהגים להתחיל במוצאי יום כיפור בבניית הסוכה.

ביום חמישי שאחר יום כיפור נוהגים לקום מעט מוקדם מהרגיל להתפלל תפילת שחרית. בימים שבין יום הכיפורים לסוכות אין אומרים תחנון (עד סוף חודש תשרי). בני אשכנז אומרים בימים אלו "למנצח" ו"אל ארך אפיים", ובני ספרד אין אומרים כדין שאר ימים שאין אומרים בהם תחנון. ימי אלו הינם ימים של הכנה לקראת חג הסוכות- בניית הסוכה, בחירת ארבעת המינים והכנות לחג הקדוש הקרב ובא.

# כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158


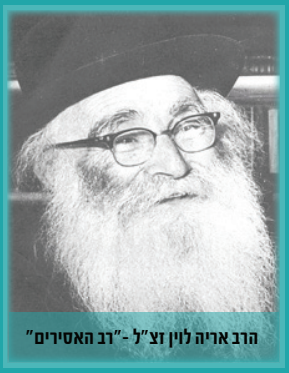
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

## שו"ת
### עם הרב חיים אידלס

**שאלה |** אני חייב לאכול ביום הכיפורים מה דיני לגבי קידוש ולגבי עליה לתורה?

**תשובה |** לגבי קידוש ודאי שאין לעשות. בשנה שיום הכיפורים חל בשבת נסתפק ר' עקיבא איגר אולי יש צורך לקדש, אולם למעשה הכרעת הפוסקים שגם בשנה שיום כיפור חל בשבת אין לעשות קידוש, וכל שכן בשנה זו.

לאדם שאינו צם מותר לעלות לתורה בשחרית, כי היא קריאה משום קדושת היום ולא מחמת הצום, לעומת זאת במנחה עדיף שלא לעלות לתורה. אבל אם הינך אוכל פחות פחות מכשיעור אתה יכול לעלות לתורה גם במנחה, משום שכמות שכזו נחשבת כצום.

**שאלה |** האם יש מקור ללכת לבית הקברות בערב יום הכיפורים?

**תשובה |** הרמ"א מביא שיש שנוהגים כך. וביעב"ץ מאוד התפלא על המנהג, מכיוון שערב יום הכיפורים דינו כיום טוב. ולכן כותב הרבי מסטמאר (דבר יואל סי') שהמנהג הזה לא התפשט. על כל פנים מי שעולה לקברות יש לו על מה לסמוך מלשון הרמ"א.


טלפון: 1700-700-999 | דוא"ל: ish.tsadik@gmail.com | אתר: www.ish-tsadik.org.il